

Номінація «Сценарій позакласного заходу для 10—11 класів НУШ»

Марина Маншиліна,

вчителька української мови та літератури
Ірпінського академічного ліцею
Національного університету біоресурсів
і природокористування України
Ірпінської міської ради Київської області

«Квітує, барвиста наша мова!» Квітова церемонія до Міжнародного дня рідної мови

УДК 37.091.3:379.81

<https://doi.org/10.33989/3083-6387.2026.1.354773>

Ведучий. Квітує, барвиста наша мова,
Немов весняний сад в раю!
Ти промениста, барвінкова,
Тобі я серце віддаю!

Ведуча. Наче маківка, вона
Дивовижна, чепурна,
Нас єднає у народ,
Повна райдужних щедрот.

Ведучий. Наче цвіт чарівний вишні,
Наше слово дивовижне
І співає, і луна,
І бринить, немов струна.

Ведуча. Ти, як мальва у вінку,
Серед інших мов квітуєш
І тернистий шлях торуєш
На своїм тяжкім віку.

Ведучий. Вітаємо, любі друзі! Сьогодні весь світ відзначає Міжнародний день рідної мови, тож і ми присвячуємо цей захід нашій неповторній, солов'иній, співучій українській мові.

Ведуча. Спочатку було Слово... Кожен християнин знає цю біблійну істину. Вона спонукає нас до роздумів про велич і значення мови в людському житті. Слово зігриває душі. Воно, наче світло, яке розганяє морок невігластва.

© Марина Маншиліна, 2026

Ведучий. Доля українського слова мученицька. Його забороняли, вбивали, паплюжили, з нього глузували, але й відчували перед ним тваринний страх, усвідомлюючи, якою силою духу воно наділено.

Ведуча. Є слова, що окрилюють, надихають, допомагають відродитися. А є такі, що залишаються у вічності: шикуються в рядки, обрамляються римами й стають віршами. Наділені магічною силою вони лунають, наче музика.

Ведучий. Тож запрошуємо вас поринути в чарівний світ українського художнього слова. Прислухайтесь, яке воно мелодійне й неповторне. Його краса в кожному звуку розкривається, наче бутони чудових квітів.

Конкурс «Література: урок і поза уроком»

Ведуча. Однією з найяскравіших постатей, які прославили наше рідне слово, є Леся Українка. Її творчість — це вогонь, що не згасає. Це голос сили духу, незламної волі, де кожне слово — як ароматна пелюстка троянди, що береже в собі пам'ять про кохання, розлуку, сподівання...

(Дівчина у вінку з троянд декламує уривок з листа Лесі Українки С. Мержинському під фонову музику «Місячна соната» Л. Бетховена).

Твої листи завжди пахнуть зов'ялими трояндами, ти, мій бідний, зів'ялий квіте! Легкі, тонкі пахощі, мов спогад про якусь любов, минулу мрію. І ніщо так не вражає тепер мого серця, як сії пахощі, тонко, легко, але невідмінно, невідборонно нагадують вони мені про те, що моє серце віщує і чому я вірити не хочу, не можу. Мій друже, любий мій друже, як можна, щоб я жила сама, тепер, коли я знаю інше життя?.. Се нічого, що ти не обіймав мене ніколи, се нічого, що між нами не було і спогаду про поцілунки, о, я піду до тебе з найщільніших обіймів, від найсолодших поцілунків! Тільки з тобою я не сама, тільки з тобою я не на чужині...

Мій друже, мій друже, нащо твої листи так пахнуть, як зів'ялі троянди?..

Візьми мене з собою.

Ти, може, маєш яку іншу мрію, де мене немає? О дорогий мій! Я створю тобі світ, новий світ нової мрії. Я ж для тебе почала нову мрію життя, я для тебе вмерла і воскресла. Візьми мене з собою. Я так боюся жити! Ціною нових молодощів і то я не хочу життя. Візьми, візьми мене з собою, ми підемо тихо посеред цілого лісу мрій і згубимось обоє помалу вдалині. А на тім місці, де ми були в житті, нехай троянди в'януть, в'януть і пахнуть, як твої любі листи, мій друже...

Крізь темряву у простір я простягаю руки до тебе: візьми, візьми мене з собою, се буде мій рятунок. О, рятуй мене, любий!

І нехай в'януть білі й рожеві, червоні й блакитні троянди.

Ведучий. Українська поезія — це чарівний сад, у якому кожна квітка має свій голос, аромат, свою історію. І серед них особливе місце належить василькам — ніжним, блакитним, як саме небо, квітам, що стали символом рідної землі, юності, чистих почуттів.

Ведуча. Саме васильки оспівав у своїй поезії Володимир Сосюра — лірик, який тонко відчував красу природи й силу кохання.

(Хлопець декламує вірш «Васильки» В. Сосюри)

Васильки у полі, васильки у полі,
і у тебе, мила, васильки з-під вій,
і гаї синіють ген на видноколі,
і синіє щастя у душі моїй.

Одсіють роки, мов хмарки над нами,
і ось так же в полі будуть двоє йти,
але нас не буде. Може, ми квітками,
може, васильками станем — я і ти.

Так же буде поле, як тепер, синіти,
і хмарки летіти в невідомий час,
і другий, далекий, сповнений привіту,
з рідними очима порівняє нас.

Ведучий. Сонце української поезії яскраво світить і насичує нас космічною енергією. А наша родюча земля дарує квіти сонця, які, милуючи око, надихають митців на неперевершені твори.

Ведуча. Соняшник — жовтогаряча квітка, яка стала національним символом України. Саме йому присвятив свій вірш видатний лірик Дмитро Павличко.

(Дівчина з букетом соняхів в руках декламує вірш «Соняшник» Д. Павличка)

Конкурс «Література: урок і поза уроком»

Дівчинка книжку читала,
І соняшника прохала.
Може, так жартувала:
Посвіти мені, посвіти.

А соняшник мовив:
— Ну, що ти? І
Не мав би я вже роботи.
Щоб свої золотисті соти
На дрібниці перевести!..

Соняшник дивився на Сонце,
Дуже довго дивився на Сонце,
І здалося йому, що Сонце —
Квітка така ж, як він.

І здалося йому, що Сонце
На нього дивиться з неба,
Йому посилає з неба
Від захоплення свій уклін.

І здалося йому, що Сонце —
Блідніше й менше за нього,
Що ніжне тепло не від Сонця,
А від нього струмує в світ;

І здалося йому, що хата,
Побіля якої він виріс.
Од його неземної вроди
Просяває, немов самоцвіт.

І здалося йому, що Сонце
Сходить на землю поволі,
Щоб зблизька його обдивитись,
Намилуватися ним.

І справді, Сонце на землю
Спустилось, і вже по стежці
Прямувало до нього й світило
Назустріч вінком золотим.

Втім, вийшла дівчинка з хати
І стала Сонце прохати:
— Зайди до нашої хати,
Перепочинь з путі!

Сонце — зайшло. І раптом
Все навкруги померкло.
Тільки вікно хатини
Сяяло в темноті.

Соняшник здивувався!
Засоромлено пооглядався
І до вікна підкрався.
І що ж він побачив? Дива!

Дівчинка книжку читає,
А Сонце перегортає
Сторінки й світло вливає
В літери та в слова.

Ведучий. Багато віршів українських поетів стають піснями, які назавжди оселяються в наших серцях. Вони зігрівають душу, нагадують про наше коріння.

Ведуча. Однією з таких пісень є «Чорнобривці», слова до якої написав поет Микола Сингаївський. У ній — вся любов до рідної землі, до батьківської оселі, до материнських працюючих рук, які саджали яскраві й прості квіти. Чорнобривці! Їх терпкий аромат завжди нагадує нам про рідний дім. Тож нехай ця пісня торкнеться найпотаємніших струнок нашої української душі й нехай вона звучить, мов щира молитва, мов теплий спогад про найдорожчих людей.

(Брат і сестра співають дуетом пісню «Чорнобривці», слова М. Сингаївського, музика В. Верменича.)

Ведучий. «Балада про мальви» — зворушливий, глибокий і символічний твір видатного українського поета-пісняря Володимира Івасюка. Мальва є одним із символів любові до рідної землі й свого народу. І хоча в ній ідеться про українських синів, які захищаючи рідну землю, віддали свої життя під час Другої світової війни, цей твір сьогодні звучить по-особливому щемно.

(Хлопець у військовій формі декламує вірш «Балада про мальви»)

Ведуча. «Червона рута» — найвідоміша пісня Володимира Івасюка. Основана вона на легенді про квітку, яка начебто росте в Карпатських горах. З неї можна приготувати зілля, аби причарувати когось. Цей твір набув неймовірної популярності. Він став суперхітом. Його виконувало багато різних артистів протягом десятиліть.

Ведучий. Сьогодні ж про чарівну квітку співають навіть футбольні фанати збірної України, щоб підтримати силу національного українського духу й надихнути на спортивну перемогу гравців.

Конкурс «Література: урок і поза уроком»

А нашим дівчатам не потрібні чари, адже українки найгарніші у світі!

(Дівчата в національних костюмах виконують танець під пісню В. Івасюка «Червона рута»)

Ведуча. Є в нашій національній культурі такі тендітні постаті, які, наче квіти, швидко відцвітають, віддаючи всю красу своєї юної душі українському слову. Одна з них Олександра Бурбело.

Ведучий. Юна поетеса, яка прожила всього 15 років, залишила по собі кілька книжок. Вона посмертно стала членкинею Спілки письменників України, настільки великим був талант цієї маленької дівчинки. Тож пориньмо в натхненні рядки!

(Дівчина декламує вірш «Легенда про мак»)

Легендами цвіт нашої землі
Оповили віки в потоках часу.
Ось дикий мак. Ці квіточки малі
Зустрінеш край дороги як окрасу.

Як вогник, мають ніжні пелюстки
На вітрі. Наче жар любові в серці.
Тут, кажуть, запорізькі козаки
Злим яничарам дали добре перцю.

А надто той герой, що все чомусь
Ще й шапку свою втримував рукою
І шепотів усе:
— Клянусь, клянусь,
Що друзів вбережу у печлі бою!

Але коли в оточення, як стій,
Потрапив їх отаман-козаченько,
Той лицар, мов стріла, летів крізь бій,
Хоч і було до друга далеченько.

Та допомога вчасною була —
Розсипались по полю яничари.
Забув про шапку. Наче два крила,
Упали коси, і була до пари

Отаману та юнка, що в бою
На поміч йому линула, як пtiця.

Одначе думку він сказав свою:
— Ти дівчина, будь з нами не годиться!

Ось бачиш, в тебе зранена рука,
На личку пролягли криваві шрами.
Повір, не вийде з тебе вояка,
І краще повернись мерщій до мами.

Вона тоді йому відповіла:
— Оці кривавці — наче нагорода!
Тож маківкою стане край села
Моя дівоча українська врода!

І вогник квітки спалахнув ураз,
Немов вітрила ясно-пурпурові.
Ось з того часу мак — одна з прикрас
У полі над дорогою, в діброві.

Але вночі, як пахнуть полини
І зорі осипаються у трави,
Йде дівчина зажурена з війни...
На ранок маків там горять заграви!

Ведуча. Сьогодні наша країна переживає страшні випробування — іде війна, вона стирає з лиця землі цілі міста й руйнує людські долі. Але є люди, які, не шкодуючи свого життя, стали на захист рідної землі. Ми по праву вважаємо їх цвітом української нації.

Ведучий. Багато хто з них уже ніколи не повернеться додому, не обніме рідних і близьких. А ми мусимо скласти іспит сумління, довести, що живемо гідно їхнього подвигу.

Ведуча. У лавах ЗСУ сьогодні чимало митців виборюють свободу й незалежність у російсько-українській війні. Дехто з них загинув, із гідністю завершивши свій життєвий шлях.

Ведучий. Але вони залишили нам часточку своєї душі у віршах, написаних у нечасті хвилини тиші між боями. Нехай же вічно живе їхнє поетичне слово, нагадуючи нам, що мова — зброя!

(Троє учнів декламують поезію митців із лав ЗСУ: Артема Нагайченка, Мальви Крижанівської, Бориса Гуменюка)

Артем Нагайченко

Поет, старший солдат. Загинув унаслідок мінометного обстрілу 12 червня 2023 року під Волновахою в Донецькій області.

***

Рум'яним світанком, вогнем ще нескорені
Йдуть вперед арміїці, що зі сталі створені
Гартовані боями, в яких земля дрижала
Ті народи не живуть, що не мають жала
Душі їх сплелися у боротьбі лозою
Навіть Гетьманщина ще не була так злою
За убивства злою, за матерів ридання
Того ж армія не спить із такого рання
Тримайтеся, браття, доки мокрі ікони
Навіть небо знає людей вільних закони
Рід славний відважний, той що не знає страху

Вдячні ми у молитвах що Богу, що Аллаху
Ми живем без рідних у полі місяцями
Щоб пишався батько своїми синами
Нехай тьма суцільна і чоботи в багнюці
Паном вже не бути московській падлюці
За Січі дим і попіл, за розбиті Крути
Не пробачимо століть розрухи і скрути
Десь литаври чути та сокіл вже кружляє
Хто байдужий до свободи, той душі не має

Мальва Крижанівська

Поетка, громадська діячка, лідерка мистецького об'єднання «Творчий Сектор». Військова, бійчиня підрозділу аеророзвідки «Білий Вовк».

***

Мамо, привіт. Я усе ще жива.
Шатром наді мною повисла молитва
Твоя, від ворожих «очей» я закрита,
І ціла шалена моя голова.

Був ворог сполоханий. Зважені ми.
Безсильно ревли урагани й гради,
Не влучні були їх смертельні снаряди,
А ми їх палили, як вірус чуми.

У серці, матусю, священна скрижаль
Пісні й колискові. Нема в ньому страху.
Шкода мені ліс, і тварину, й комаху,
А виродків з пекла ні крихти не жаль.

Вони по собі полишають пустир.
Повзуть, мов лишай, пожираючи села.
Та всупереч цьому я нині весела —
Веде їх на знищення їх поводитир.

Що варте життя на всесвітньому тлі?
Про тих, хто ховається, віршів не лишать.
Брати мої, мамо, історію пишуть,
Спроваджують нечисть назад до котлів.

Я вдячна тобі за казки про світи,
Народи, їх гонор, їх щастя і муку.
Вернуся — читати їх буду онукам,
А ні — замість мене читатимеш ти.

Спасибі тобі за життя і за кров,
У котрій нуртує неспокій дідівський.
Прапращури з неба милуються військом.
Їх душі в спокоєні родяться знов.

Борис Гуменюк

Позивний «Кармелюк» — поет, прозаїк. Заступник командира добровольчого батальйону ОУН (2014 р.). Брав участь в обороні Бахмута. З кінця грудня 2022 року вважається зниклим безвісти.

...Бачу сон... Ромашкове поле
У ромашках — квіткою ти
А у нас тут поле бою
А у нас тут блокпости...

Слова візерунки долі
Слід хреста на моїм плечі
Три самотні зозулі в полі
Кують не роки а мечі
Ті мечі що кують зозулі
Значать долю мою навхрест
Нащо тіло — ловити кулі
Нащо вмер — щоб знову воскрес
Ніч ввійшла крізь броню в BeTeePi
Ніч гірка як причасне вино
Ніч розлилась як кров на папері
Але в кожній ночі є дно
Всесвіт цей народжений риком
Щоб піднятися — мусиш впасти
Ангели плачуть тихо
Щоб його не проклясти
...Наш блокпост чимось схожий на церкву
А окоп — мабуть на вівтар
«Хочу сина твого у жертву»
— Знову просить Старий Вівчар...

Ведуча. Квіти — це символ життя. Вони проростають навіть крізь каміння, розцвітають там, де, здавалося б, немає місця для краси...

Ведучий. На жаль, сьогодні на нашій землі є квіти, що не несуть радості... Квіти, які з'являються там, де не повинні: на випалених полях, біля зруйнованих будинків, уздовж ліній окопів... Це квіти мінних зон. Але ми віримо: навіть на спустошеній землі знову зацвітуть маки, ромашки, волошки... І вони більше ніколи не будуть рости серед вибухів і руїн.

(Діти під гітари виконують пісню «Квіти мінних зон» Святослава Вакарчука).

Ведуча. Яка ж могутня наша рідна мова, якою ніжною і глибокою може бути наша пісня, яка незламна українська душа!

Ведучий. Нехай же сьогодні й повсякчас квітне українське слово, нехай любов до рідної землі об'єднує нас і дарує силу жити, творити, перемагати!

Слава Україні! Героям слава!

Джерела

- https://chytomo.com/rubajte-otut-poseredyni-na-rivni-sertsia-19-virshiv-vid-vijskovykh/?utm_source=chatgpt.com
- <https://www.ukrplib.com.ua/books/printit.php?tid=26656>